

ΕΙΔΥΛΙΑ

1.

“Αχ κ’ ἐγὼ, μητέρα μου, νάχα μιὰ ἀδερφοῦλα
Μὲ μαλάκια δλόχουσα, μὲ μίτια γαλανά·
Θὰν τῆς ἔπαιρνα ἄμορφα φορέματα νὰ βάνη,
Βραχιόλια καὶ γκερτάνη καὶ κεντιστὴ ποδιά.

Μέρα—νύχτα στὸ βουνοῦ μονάχο τριγυρνώντας
Τάσπρα μου τὰ πρόβατα μὲ πόνο πού βοσκῶ.
“Αχ κ’ ἐγὼ, μητέρα μου, νάχα μιὰ ἀδερφοῦλα,
Νὰ μούφερνε ψωμάκι, νεράκι στὸ βουνοῦ.

Τότε πιά παράπονο δὲ θάχα, μητέρα,
Ποῦ μικρόνε μίστιλιες στὰ πρόβατα βοσκῶ.
Τί γλυκά θὰ σέπαιζα τὴν αὐγὴ, φλογέρα·
Τί γλυκὸ παῦ θάσουνε, ψωμάκι φτωχικό.

2.

Τὸ δαίλι πιά μὴν καρτερῆς ἀπ’ τῆ μικρῆ κοιλάδα
Τὴν ἀπαλὴ τοῦ σουραυλιού καὶ θλιβερῆ γλυκάδα
Νὰ φτάνη ἐδῶ μὲ τὴν πνοὴ τοῦ ἀνέμου τοῦ δροσάτου·
Γιὰ πάντα ἐχάθηκε ὁ βοσκὸς μὲ τὸ κελιάδισμα του.

“Α, βοσκοπούλα καστανή, κάθε αὐγινὴν ροδάτη
Πόφερνε τὸ κοπάδι αὐτοῦ νὰ πιῆ καὶ νὰ βοσκῆτη,
Δὲν τῶδινες ἕνα φιλι στὸν ἕρμο βοϊδολάτη
“Η νιότη του τόσο πικρὰ γιὰ πάντα νὰ μὴ σβύση.

Τώρα τὸ βράδι ὅποιος διαβῆ τὴν πρῆσινη κοιλάδα,
Τοῦ σουραυλιού του δὲ γροικᾷ τὴ μαγικὴ γλυκάδα·
Μὴν τὸ νεράκι τῆς πηγῆς βγαίνει μὲ ἔχθρ κλαίμενο
Σὲ νὰ θρηνητὴ τὸ νιὸ βοσκὸ τὸν ἀδικοχαμένο.

N. XANTZAPAS

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ

“Η πανηγυρική ἀποτυχία μας στὸ Μαραθώνιο
μου ἔφερε στὴ μνήμη τὸ μακαρίτη, τὸν ἀξέλαστο
Καμπύση. Στὰ 96 πού ὄλοι εἴχαμε ζουλαθεῖ μὲ τὴν
τυχαία νίκη τοῦ Μαρουσιώτη καὶ ψάλλαμε παιᾶνες
γιὰ τὴ νίκη του, ὁ Καμπύσης ἔμεινε ψυχρὸς, ἀσυγκί-
νητος. “Η νίκη ἀντὶ νὰ τὸν τρελλάνει τὸν ἔβαλε
σὲ συλλογὴ. Καὶ προφήτεψε πὼς κάποια ἔθνηκη συ-
φορὰ μᾶς περιμένει ἔπειτα ἀπὸ τὸ καρναβάλι τῶν
ὀλυμπιακῶν. “Ο Καμπύσης εἶχε ψυχολογήσει κατὰ-
βαθα τὸ Ρωμιό, τὸ δασκαλοθρεμμένο, τὸν ποτισμένο
μὲ τὴ μορφὴν τοῦ προγονισμοῦ. Μετὰ ἕνα ἔτος γί-
νηκε ὁ πόλεμος. Τὰ πόδια πάλε θριαμπίσανε. Καὶ
ξαλάφρωσε ἡ ψυχὴ μου σὰν εἶδα νὰ φτάνει ὁ Σέριγκ
πρῶτος στὸ Στάδιο. Καλῆτερο δυναμωτικό ἀπὸ τὸ
μπάτσο τοῦ “Αμερικάνου δὲν μπορούσαμε νὰ πάρουμε.

*

Τί μου ἔκανε τὴ μεγαλύτερη ἐντύπωση ἀπὸ τοὺς
ἀγῶνες; Νὰ σὰς πῶ. Οἱ νίκες μας διόλου δὲ μὲ ἐν-
θουσίασανε γιὰτὶ δὲ μαρτυροῦσανε τίποτα. “Επὶ τέ-
λους δὲν εἶναι θάμα πὼς βρεθῆκανε καὶ μερικὰ παι-
διὰ φιλότιμα καὶ κάνανε τὸ χρέος τους. “Ως ἔθνος
καθυστεροῦμε στὸν ἀθλητισμό. Καὶ στὴν τελευταία
σκάλα νὰ ποῦμε πὼς εἴμαστε, πάλε πολὺ μᾶς εἶναι.
Λοιπὸν τὴ μεγαλύτερη αἰσθητὴ μου ἔκανε τὸ σφύ-
ριγμα τοῦ Αὐστριακοῦ. Ναι. “Εκεῖ φάνηκε ὁ Ρω-
μιός. “Ενα μεγάλο παιδί ἄμυαλο, πεισματάρικο, πού
προσβάλλεται κάθε τόσο ἀπὸ νευρικούς παροξυσμούς,
πού ὄλο μιζοκλαίει καὶ τυραγνί τὴν κακομοίρα τὴ
μάννα του μὲ τίς ἀνόητες ἐπιμονές του, γιὰτὶ δὲν
ἔνοιωσε ποτὲ τὴ βαρειά χερούκλα τοῦ πατέρα—τῆς
ἀλήθειας—νάστράψη στὰ μάγουλά του. “Αχ! Μπά-
τσους, μπάτσους. Γιὰ νὰ ζυπνήσει τὸ μεγάλο τὸ
παιδί, νὰ νοιώσει φιλότιμο, νὰ κοκκινίσουνε ἀπὸ ντρο-

πὴ τὰ μάγουλά του τὰ πλαδαρά πού κρέμονται σὰν
τῆς γελάδας τὰ βυζιά.

*

Μὰ τί χωριατιά. Νάχεις μουσαφίρη στὸ σπίτι
σου καὶ νὰ τὸν ἐξουφαίνεις ἡλιμερὶς φωνάζοντας
μπροστά του «Σοῦ μαγέρεφα καλὸ φαί, σοῦ ἔστρω-
σα μαλακὸ κρεβάτι, σὲ πῆγα περίπατο μὲ τὸ ἀμά-
ξι, σὲ... σὲ...». Μὰ, βλοημένοι, δὲν περιμένετε νὰ
φύγουνε πρῶτα οἱ ζένοι κ’ ἔπειτα νὰ αὐτοεγκωμια-
στῆτε γιὰ τὴν εὐγένειά σας; “Επειτα κάνατε καὶ τὸ
λογαριασμό σας χωρὶς τὸν ξενοδόχο... τοῦ “Αχιλ-
λειου. “Αμ’ τοὺς βαρκαῶδες τῶν Πατρῶν τοὺς φω-
τίσατε τί ἰδέα ἔχουνε; Αὐτοὶ κ’ οἱ κάμες τους.

*

Δὲν παραδέχομαι καμὴν μεταβολὴ ἔσχετη μὲ
τὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Πὼς θὰ διαδοθεῖ ὁ ἀθλητι-
σμός σὲ ὅλες τίς τάξεις, πὼς θάγαπηθεῖ σὰν κάτι τι
ἐθνικὸ, πὼς θὰ ζυμωθεῖ μὲ τὴν ψυχὴ μας; Αὐτὸ εἶ-
ναι τὸ πρόβλημα. Μὰ ὄχι βέβαια μὲ τὴν ἀντι-
σφαίρισις, καὶ τὴν ποδοσφαίρισις, καὶ λιθοβολία, καὶ
ἀνκρορήσις ἐπὶ κάλω, καὶ διεκυστίδα». Οἱ κλέ-
φτες στὰ βουνα δὲν ἔερανε λιθοβολία οὔτε σκοπο-
βολή· λιθάρι καὶ σημάδι ἔερανε. “Αθλητισμός δηλα-
δὴ Ζωή, καὶ Καθαρεύουσα, δηλαδὴ Μούγλα, θάνα-
τος, δὲν ταιριάζουνε. “Η Ζωὴ μὲ τὴ Ζωή, δηλαδὴ
μὲ τὴ Δημοτικὴ, θὰ φτειάσουνε ἔθνος. “Η λεβεντιά
μόνο μὲ τὴ Λεβέντικη γλώσσα κάνουνε συντροφιά.
Κι ὁ Ποιητὴς λεβέντικα θὰ τραγουδήσει. “Αλλοιῶς
νὰ ὁ κύριος Πανᾶς· πάρτε τον καὶ στήστε του ἀδριάν-
τα· ὅσο γιὰ τὰ λεφτά, ὁ Μαρασλῆς νάναὶ καλά.

*

Πεταμένα λεφτά, κύριε Ρόστοβιτς. “Ο σκοπός
σας ἄγιος, δὲ λέω, μὰ θὰ σὰς γέλασε κάνας δάσκα-
λος. “Α θέλετε νὰ πιᾶσει τόπο ἡ δωρεὰ σας νὰ βᾶ-
λετε ἕνα ἔρο. Στὸ στρατιωτικὸ ἴνστιτούτο ἡ διδα-
σκαλία τῆς Γυμναστικῆς θὰ γίνεταὶ στὴ Δημοτικὴ,
δηλαδὴ στὴν “Εθνικὴ Γλώσσα. Καὶ στὰ σχολεῖα
μας διδάσκεται μιὰ κάποια γυμναστικὴ. Χερότερο
βασανιστήριο γιὰ τὰ παιδιὰ, σὰς βεβαιώνω, δὲ γίνε-
ται. Κ’ ἔχουνε δικιο. Μὲ «τάσις καὶ κάμφις, καὶ
ἄρισ καὶ ἀτενωῶς καὶ κλίνατε» δὲ φτειάνουνται τὰ
γερά κορμιά. Τὰ μυαλὰ μόνο νερούλιαζουνε. Λυπη-
θῆτε τὸν παρὰ σας, κύριε Ρόστοβιτς. “Η Αἴγυπτο
ἔχει στὸ παθητικὸ τῆς τὴν ἐκδοσὴ τῶν ἔργων τοῦ
Σούτσου στὰ 1906. Τῆς σώνει αὐτό.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΣΕ ΖΟΥΓΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ
ΜΟΝΤΕΚΑΡΛΟΥ

1.

Κοκκόρι μπλάνεις
πλουμιστό,
καπόνι βγαίνεις
μαδιστό.

2.

Μὲ τὸ καλὸ καὶ στοὺς Κορφοῦς
χαλὶ ρουλίνας
Νὰ φέρει τοῦ Τραβιάτα ὁ νοῦς
ὁ νερούλινας.

ΔΕΚΑΣ ΑἰΒΑΝΙΤΗΣ

- » » “Επιλον γρ. “Επιλο.
- » » “Ἰώτα γρ. Γῶτα.
- » » Λάμπα γρ. Λάμπα.
- » » Σίμα γρ. Σίμα.
- » » “Ωμεγα γρ. “Ωμέγα.
- » » δίφθογγοι, πνεύματα γρ. διφθόγγοι, πνέματα.
- » » μανοῦλα γρ. μαννοῦλα.
- » » κῆτια γρ. κοῖτια.
- » » Τὰ φωνήεντα εἶναι ἑφτά κτλ. Δὲν εἶναι ὅμως ἑφτά φωνήεντα, εἶναι ἑφτά ψηφιά, καὶ τέσ-
σερα φωνήεντα.

Σελ. 51. Οἱ διφθόγγοι εἶναι ἔντεκα κτλ.

Δίφθογγο κανένα τους δὲν εἶναι.

Στὸ τέλος ἔχει τὸ βιβλίον καὶ «Λίγες λέξεις γιὰ
τὴ διδασκαλία». “Ασκημὸς τίτλος. Γιατὶ ὄχι, Διδα-
χικὸς “Οδηγός; Εἶναι γραμμένες καὶ πολὺ ἄπειρα,
δηλαδὴ σὲ γλώσσα ὄλους διόλου μιζοβαρβαρη, μὲ
τὸ συμπάθειο. “Επειδὴ ὅμως οἱ στοχασμοὶ εἶναι κα-
λοὶ, τοὺς ξαναχύνουμε ἐδῶ ρωμαίικα.

Διδαχικὸς ὁδηγός.

« “Ο διδαχτικὸς τρόπος στέκεται στὶς ἀκόλου-
» θες λέξεις: παρατηρῶ, συλλογίζομαι, μιμῶ, γράφω,
» διαβάζω.

Τὸ παιδί πρέπει μὲ τὴ γραφὴ νὰ μάθῃ διάβα-
» σμα. “Ο,τι διαβάζει, πρέπει πρῶτα νὰ τὸ γράφῃ.
» “Ο,τι γράφει, πρέπει ὄχι μονάχα νὰ τὸ διαβάζῃ
» παρὰ καὶ νὰ τὸ νοιώθῃ.

1. Κάθε καινούρια φωνὴ τοῦ τὴν παρουσιάζεις
» τοῦ παιδιοῦ μὲ μιὰ εὐκόλη λέξη σὲ μιὰ φράση.
» Τὴ φράση τὴ λείε πρῶτα ὁ δάσκαλος, κ’ ἔπειτα
» τὰ παιδιὰ τὴν ξαναλέν, κι ὄλα μαζί, κ’ ἕνα ἕνα.

2. Κάθε φράση πρέπει νὰ χωριστῇ σὲ λέξεις. Οἱ
» λέξεις πρέπει νὰ προφερθοῦνε σωστὰ κκι καθαρά
» καὶ νὰ μετρηθοῦνε.

3. Κάθε λέξη πρέπει νὰ συλλαβιστῇ. Οἱ συλ-
» λαβὲς πρέπει νὰ προφερθοῦνε σωστὰ καὶ καθαρά
» καὶ νὰ μετρηθοῦνε.

4. Κάθε συλλαβὴ πρέπει νὰ μετρηθῇ σὲ ἤχους.
» Οἱ ἤχοι πρέπει νὰ προφερθοῦνε σωστὰ καὶ καθαρά
» καὶ νὰ μετρηθοῦνε.

“Η καθαυτὸ δουλειὰ εἶναι νὰ προφέρῃ τὸ παιδί
» σωστὰ καὶ καθαρά. Τοῦ δασκάλου τὸ στόμα εἶναι
» τὸ βιβλίον ὅπου διαβάζουν τὰ παιδιὰ.

Μ’ αὐτὸ τὸν τρόπο κερδίζουμε τὸ νὰ ξέρουν τὰ
» παιδιὰ ποιοὶ καὶ πόσοι ἤχοι εἶναι στὴ λέξη καὶ
» μὲ τί σειρά.

5. “Ο δάσκαλος πρέπει νὰ γράψῃ στὸν πίνακα
» τὸ γραφτὸ σημάδι τοῦ ἤχου, δηλαδὴ τὸ γράμμα,
» καὶ τὰ παιδιὰ νὰ τὸ ξεσηκώσουν.

6. “Απάνου στὸν πίνακα πρέπει νὰ γίνῃ παρα-
»βολὴ τοῦ σημαδιοῦ ὅπως χερογραφεταὶ κι ὅπως τυ-
» πώνεται, κ’ ἔπειτα τὸ τυπωμένο νὰ βρεθῇ μέσα
» στὸ βιβλίον.

7. Οἱ λέξεις καὶ φράσεις πού συνοδεύουν κάθε
» γράμμα πρέπει νὰ ξεσηκωθοῦν καὶ νὰ διαβαστοῦν
» ἀπὸ τὸ ἀβάκι.

8. Τέλος, γίνεταὶ διάβασμα ἀπὸ τὸ βιβλίον.
» “Αν ὄλα αὐτὰ γίνονται μὲ προσοχὴ κ’ ἐπιμέ-
» λεια, τὸ γραφοδιάβασμα θὰ προχωρήσῃ πολὺ εὔ-
»κολα καὶ γλήγορα.

Κι ἀπὸ τὸν τρόπο πού εἶναι δουλεμένο αὐτὸ τ’
» “Αναγνωσματάκι κι ἀπ’ αὐτὸ τὸν «“Επίλογος» του,
» δηλαδὴ ἀπὸ τὴν οὐσία του, τὸ βλέπουμε πὼς ὁ συ-
» γραφέας του εἶναι ἄνθρωπος πού τῶχει μελετημέ-
» νο τὸ ζήτημά του, καὶ πὼς μ’ ὄλα του τὰ ψεγάδια
» τοῦ ἀξίζει τὸ βραβεῖο, μὲ τὴ συμφωνία ὅμως πού ἀ-
» ναφέρουμε παραπάνω.

ΨΥΧΑΡΗΣ
ΑΔΕΕ. ΠΑΛΛΗΣ
ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ